

**KULTURHISTORISK
MUSEUM
UNIVERSITETET I OSLO
ARKEOLOGISK SEKSJON**

Postboks 6762,
St. Olavs Plass
0130 Oslo

RAPPORT

ARKEOLOGISK UTGRAVNING

GRAVHÖG

BERG 48/89, JOHN COLLETS
ALLÈ 92
OSLO

FELTLEDER: JAKOB KILE-VESIK

PROSJEKTLEDER: GRETHE BJØRKAN
BUKKEMOEN

Oslo 2016

KULTURHISTORISK
MUSEUM
UNIVERSITETET
I OSLO

Gårds-/ bruksnavn Berg	G.nr./ b.nr. 48/89
Kommune Oslo	Fylke Oslo
Saksnavn Oppføring av ny enebolig innenfor Reguleringsplan for småhusområder i Oslos ytre by	Kulturminnetype Gravhög
Saksnummer (KHM) 13/11334	Prosjektkode 220247
Grunneier, adresse Tom Harald Jenssen	Tiltakshaver Tom Harald Jenssen
Tidsrom for utgravning 04/05-22/05-15	M 711-kart/ UTM-koordinater/ Kartdatum EU89-UTM; Sone 32, N: 6646898.268. Ø: 597264.955
A-nr. 2016/442	C.nr. C60324
ID nr. (Askeladden) 171416	Negativnr. (KHM) Cf35017
Rapport ved: Jakob Kile-Vesik	Dato: 211116
Saksbehandler: Grethe Bjørkan Bukkemoen	Prosjektleder: Grethe Bjørkan Bukkemoen

SAMMENDRAG

Ett gravröse undersöktes på John Collets Allè 92 på gården Berg 48/89 i Oslo. Detta då man här tänkt uppföra ett nytt bostadshus. Byantikvaren i Oslo registrerade området i förbindelse med detta då det befinner sig gravhögar på flera av de omkringliggande egendomarna. Man fann då gravhögen med id 171416.

Röset är relativt enkelt uppbyggt med stora stenar liggande i botten och man har sedan fyllt på med mindre sten ovan det. Centralt i röset ligger det flera lager med stora stenar medan det i utkanterna bara ligger något enstaka lager. Centralt så ger också röset sken av att vara mer grundligt konstruerat. Stenarna ligger här tätare packade. Ovan stenlagren har man påfört jordmassor för att slutföra sitt röse. Måtten på röset ligger på 8,59x4,46x0,59 m. Detta är då måtten på den undersökta delen av röset.

På toppen av det understa stenlagret, centralt i röset, framkom en liten kontext med brända ben. Dessa analyserades och visade sig tillhöra människa. Dessa ben blev också daterade och de placerades från 20 till 230 e.Kr., romersk järnålder. I anslutning till benen låg en liten kolfläck men det är osäkert om den tillhör gravkontexten eller en annan aktivitet.

1	Innhold	
2	BAKGRUNN FOR UNDERSØKELSEN	5
3	DELTAGERE, TIDSROM	5
4	BESØK OG FORMIDLING	6
5	LANDSKAPET, FUNN OG FORNMINNER	6
6	PRAKTISK GJENNOMFØRING AV UTGRAVNINGSPROSJEKTET	8
6.1	Problemstillinger – prioriteringer	8
6.2	Utgravningsmetode och dokumentation	8
6.3	Utgravningens forløp	11
6.4	Kildekritiske problemer	13
7	UTGRAVNINGSRISULTATER	14
7.1	Strukturer og kontekster	14
7.1.1	Gravhög A100	15
7.1.2	Kolfläck	19
8	NATURVITENSKAPELIGE PRØVER OG ANALYSER	20
8.1	Datering	20
8.2	Osteologi	20
9	VURDERING AV UTGRAVNINGSRISULTATENE, TOLKNING OG DISKUSJON	21
10	SAMMENDRAG	26
11	LITTERATUR	28
11.1	Figurförteckning	28
12	VEDLEGG	30
12.1	Strukturliste	30

12.2	Tilvektstekst, C60324	30
12.3	Prøver	31
12.4	Tegninger	31
12.5	Fotoliste	33
12.6	Analyseresultater.....	36
12.7	Kart	39
12.8	Arkivert originaldokumentasjon	39

RAPPORT FRA ARKEOLOGISK UTGRAVNING

BERG 48/89, OSLO, OSLO.

2 BAKGRUNN FOR UNDERSØKELSEN

Ansøkan gäller byggnation av ny bostad i John Collets allé 92. Området är regulerat genom *S-4220 Reguleringsplan for småhusområder i Oslo ytre by, boligformål* (Småhusplanen) från 15.3.2006.

I förbindelse med byggansökan genomförde Byantikvaren i Oslo en arkeologisk registrering (Pettersson 2013). Bakgrunden för detta är att det befinner sig gravhögar på flera av de närliggande egendomarna. Vid registreringen blev det gjort fynd av en gravhög (id 171416). Gravhögen låg helt intill tomtgränsen mellan 48/89 och 48/325 och såg ut att vara påverkad av modern aktivitet på granntomten. Troligen har 2/5 av gravhögen legat på 48/325 men den delen blev troligen borttagen vid byggnation på egendomen i slutet på 80-talet. De resterande 3/5 låg bevarade på 48/89 och såg ut att vara mer eller mindre intakta på denna sida av tomtgränsen. Det var därmed en reell möjlighet att själva graven var oberörd.

Byantikvarens utgångspunkt är att flest möjligt av de igenvarande gravminnena på Berg-Tåsen skall bevaras så som de är i dag. Verksamheten på 48/325 har dock skadat högen i betydlig grad och bevaringsförhållandena är som en konsekvens av detta troligen väldigt dåliga. Byantikvaren i Oslo menar därför att det är försvarligt att frångå principen om bevaring i detta tillfället. De konkluderar med att en vetenskaplig undersökning av högen kan generera viktig kunskap om områdets generella förhistoria.

Byantikvaren i Oslo rekommenderade i brev från den 25. mars 2014 till Riksantikvaren dispens från fredningsbestämmelserna i lagen om kulturminnen från 9. juni 1978 (kml), jf. Kml § 8.4. för automatiskt fredade kulturminnen (id 171416; gravhög) med vilkår om arkeologisk undersökning. Kulturhistorisk museum stöttade Byantikvaren i brev från den 28. maj 2014 till Riksantikvaren. Riksantikvaren fattade därefter beslut om dispens med vilkår om arkeologisk undersökning i ett brev från den 2. juni 2014. Byantikvaren i Oslo översände saken för beslut om kostnader och omfattning, jf. Kml § 10 till Riksantikvaren i ett brev från den 6. januari 2015.

3 DELTAGERE, TIDSROM

Undersökningen i John Collets allé 92 genomfördes från den 4. till den 22. maj 2015. Vädret var under denna period varierande från fint med solsken till kraftigt regn och blåst.

Deltog under denna undersökning gjorde Jakob Kile-Vesik (fältledare), Marie Ødegaard (assisterande fältledare) och Linda Åsheim (fältassistent). Jakob Kile-Vesik stod för inmätningar i fält. Magne Samdal gick med metalldetektor. Magne Samdal och Jakob Kile-Vesik skapade kartor under efterarbetet. Projektledare var Grethe Bjørkan Bukkemoen.

Navn	Stilling	Periode	Dagsverk
Jakob Kile-Vesik	Fältledare	04/05-22/05-15	14
Marie Ødegaard	Assisterande fältledare	04/05-22/05-15	14
Linda Åsheim	Fältassistent	11/05-22/05-15	9
Sum			37

Figur 1. Fältdeltagare

4 BESØK OG FORMIDLING

Ägarna av gården där grävningen försigick var dagligen ute hos oss för att se hur undersökningen fortskred.

Den 6. och den 18. maj kom projektledare Grethe Bjørkan Bukkemoen från Kulturhistorisk museum (KHM) ut. Den 18. maj hade hon med sig Christian Rødsrud, även han från KHM.

Den 12. maj kom Ingar Mørkestøl Gundersen från KHM ut i fält. Han var då projektkoordinator för museet och ville följa upp projektet och se att allt gick som det skulle.

Den 15. var Riksantikvaren ute i fält för att se vad som framkom vid undersökningen av högen.

Vidare fick vi mycket besök från folk som bodde i området. De fick en kort orientering om utgrävningen och vilka fynd som blev gjorda.

Samarbetet med alla inblandade under grävningen gick bra.

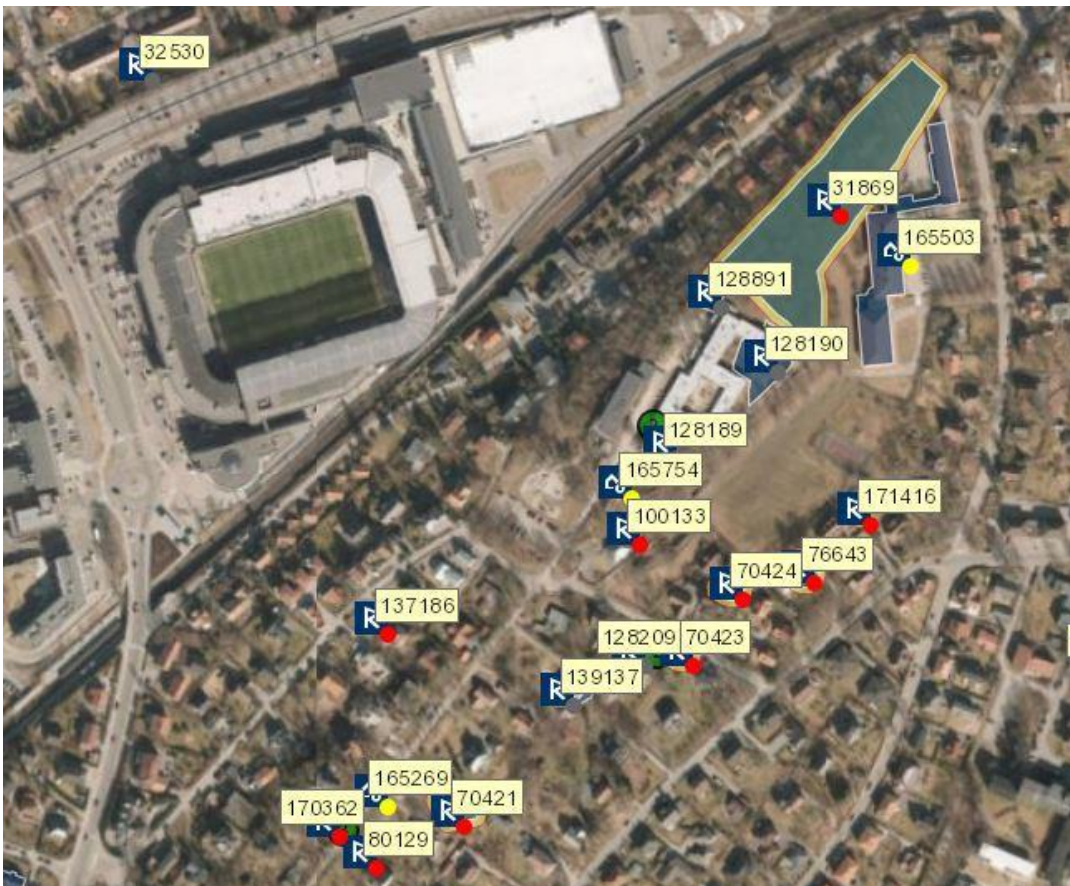
5 LANDSKAPET, FUNN OG FORNMINNER

Det registrerade kulturminnet ligger i Ullevål hageby, ett område där det tidigare har registrerats flera gravfynd. Det finns också många bevarade och delvis bevarade gravhögar. Flera av dessa ligger på högdragen som går sydsydväst – nordnordöst genom området. I Bergskogen ca 100 m nord om egendomen ligger ett av Oslos största gravfält från järnåldern (id 31869). Kulturhistorisk museum genomförde flera arkeologiska undersökningar i närområdet i 2010 och 2011. I Bergsalleen 21 blev det bland annat påvisat flera äldre dyrkningslag och röjningsrösen daterade till yngre bronsålder och förromersk järnålder. En yngre fas med odling är daterad till romartid/folkvandringstid (Sæther 2011). I Bergsalleen 17b och Møllesvingen 9b framkom stenpackningar utan fynd. Dateringarna från Bergsalleen 17b är till förromersk järnålder (Melheim 2012). I

Møllersvingen 9b gick det inte att datera själva stenpackningen men en möjlig avfallsgrop knuten till förhistorisk bosättningsaktivitet på platsen blev daterad till senneolitikum (Sætre och Gaut 2013). I oktober 2014 blev resterna av ett långhus från förromersk järnålder undersökt i Bergalleen 8a (id 170362).

Gården Berg är nämnd flera gånger i medeltiden, både före och efter Svartedauden, första gången i 1264. Berg har haft två bruk, södra och norra. Gårdsnamnet är ett osammansatt naturnamn som betecknar närområdet, i norskan använt om klippor eller höjder med bara berg (Sandes och Stemshaug 1997:88) och det har traditionellt varit antaget att sådana namn har en betydlig ålder.

Figur 2. översikt över kulturminnen på Berg. <https://askeladden.ra.no/askeladden/>

I 1927 blev det vid grävning till grundmur i Ullevål hageby (Møllersvingen 13) gjort fynd av en grav (id 128209). Det blev gjort en befarig från Oldsaksamlingen till fyndplatsen och det framkom då att föremålen blev funna samlade 30-40 cm under marken i grus över berg (rapporterat av Hougen och Engelstad 1927). Fyndplatsen ligger på en naturlig höjd men det var inte spår av någon gravhög.

Det har också kommit in flera gravfynd från granngårdarna. Vid avlägsnande av en gravhög på Ullevål blev det funnet ett svärd, en spjutspets och en sköldbuckla (C1369,

C1366 och C1367). På Tåsen gård blev det under grävning av en källare funnet ett sett med spelbrickor och tärningar, svärd, yxa och bryne från vikingatid (C25776).

6 PRAKTISK GJENNOMFØRING AV UTGRAVNINGSPROSJEKTET

6.1 PROBLEMSTILLINGER – PRIORITERINGER

En bra dokumentation av gravhögen är viktig for att säkra information som kan belysa följande:

- Hur är de yttre och inre delarna av gravminnet uppbyggda?
- Vilken typ av gravskick är det och innehåller högen några sekundärbegravningar?
- Kan det observeras rester efter ritualer eller handlingar i förbindelse med gravläggningen?
- Är det några föremål bevarade i graven och var är de i så fall placerade?
- I vilken grad är högen plundrad och skedde denna plundring kort tid efter gravläggningen eller i nyare tid?

Det är också önskvärt att påvisa eventuella flatmarksgravar, andra spår efter förhistorisk aktivitet eller dyrkning, antagligen under eller utanför gravhögen.

6.2 UTGRAVNINGSMETODE OCH DOKUMENTATION

Under denna utgrävningen använde vi oss delvis av maskinell avbaning som är den vanligaste metoden att bedriva arkeologi på öppna ytor (Løken, Pilø & Hemdorff 1996). Den största delen av utgrävningen gjorde vi dock för hand då gravar är för känsliga anlägg för att bruka grävmaskin.

Figur 3. Högen innan undersökning. Sett mot syd.

Fotograf: Jakob Kile-Vesik

När vi anlaende fältet togs det rikligt med bilder av anlegget samt dess omgivning. Ytan kring högen avbanades med maskin för att ge oss kontroll over detta område. Inga strukturer återfanns här och vi kom delvis rakt ned på berggrund. Sedan rensade vi högen från överliggande torv för att få bättre kontroll på dess storlek och fyllmassa. En ny serie bilder togs och graven delades in i två främre kvadranter och en bakre stripa för vidare undersökning. Här togs det för första gången in metalldetektor som gick över högen och ytan kring den. Utslag märktes ut för vidare undersökning när vi närmade oss den platsen med vår undersökning. En kvadrant i högen valdes ut och vi grävde oss försiktigt nedåt. När vi kom ner till ett nytt lager, stoppade vi och dokumenterade det i plan med inmätning och foto. Denna processen upprepades till vi nådde botten av vår kvadrant. Profilen genom högen rensades då upp och dokumenterades med teckning och foto.

Efter den första kvadranten var färdigrävd hade inga fynd framkommit och ingen gravläggning var ännu funnen. Vi valde därför att ändra grävmetodik för att effektivisera arbetet. Grävmaskin togs in en andra gång. Vi grävde oss långsamt ned i den andra kvadranten för att få en profil genom hela fyllmaterialet. Mellan varje tag med maskin så mättes nya stenar som framkom in med totalstation. Vid lagskillnader genomfördes en snabb upprepning och foton togs. När halva högen var borttagen så rensades profilen upp och dokumenterades. Ingen kantkedja framkom i denna högen. Den stripan som låg mot staketet, och som innehöll centrum av högen, grävdes förhand precis som den första kvadranten.

Figur 4. Sydöstväänd profil. Sett mot nordväst.

Fotograf: Jakob Kile-Vesik

Under den andra grävningen med maskin framkom ingen gravläggning. När maskinen lämnat oss startade vi arbetet med att försiktigt ta bort centrum av högen och rensa upp botten för att se om det dolde sig några nedgrävningar i undergrunden. Under denna upprensning återfanns ingenting annat än berg i dagen. En mindre kontext med brända ben framkom dock i den centrala delen av högen.

Det blev vid utgrävningen taget ett antal prover. Dessa är katalogiserade under C60324 och fotografier från undersökningen är katalogiserade under Cf34771.

Vi har främst brukat oss av Ipad's för dokumentation. Denna platta ersätter då strukturscheman och analoga typer av plan och profilteckningar. Gällande strukturscheman så använde vi oss av ett registreringsprogram som är skapat i samarbete med USIT. Programmet är upplagt för att ha med sig alla de olika delarna och posterna som återfinns på de analoga strukturscheman och för att kunna kopplas mot den databas som återfinns i Intrasis. När en ny struktur skulle undersökas upprättades en ny sida inom programmet specifik för denna struktur och i denna bas förde man in sina uppgifter. Vid dagens slut exporterade vi de baser för alla strukturer vi grävt till programmet Numbers, här sågs de över så att vi var säkra på att allt såg korrekt ut. Denna filen exporterades sedan i Excel-format till vår fältdator. Arken lades sedan in i Intrasis via dess vanliga

rutiner för import av Excel-filer. Uppgifterna förs då in på korrekt plats under korrekt struktur i intrasis anläggsbas.

För att hantera teckningar i plan och profil av strukturer i fält används programmet Sketchbook Pro som köptes via den sedvanliga Appstore. Detta program påminner en del om Photoshop i dess upplägg, och kunskap om bruk av det sistnämnda kan hjälpa en med att snabbt komma igång med sin dokumentation. Via plattans egna kamera tog man då en bild på strukturen som ska tecknas och denna bilden lades in som ett separat lager i programmet. Det är viktigt att denna bilden innehåller all information du kommer behöva för den vidare teckningen, så som norrpil, fotopinne med skala och eventuellt var strukturen ska snittas och var prover ska tas ut. Denna bilden kommer ej följa med i den vidare dokumentationen av strukturen så det gör inget om den inte är helt ren. Man kan gärna rista in lager i strukturen för att göra dem lättare att uppmärksamma under teckningen. När fotot väl är på plats tecknar man i ett eget lager av strukturen med fotot som en mall i bakgrunden. Här tecknas även norrpil, måttstock och lagerförklaring in samt belägenheten för prover och fynd. När teckningen var färdig så lagrades den på Ipaden, den lagras då i raster-format. Sedan sker en export som påminner om den som nämnts här ovan angående strukturscheman. Ipaden kopplas till vår fältdator och filen importeras till datorn i Photoshop-format. Den kan senare öppnas i Photoshop eller Illustrator och redigeras inför vidare publicering. Vi lagade även rutiner för säkerhetskopiering på daglig basis. Detta då det inte finns några pappersregister förutom strukturlistan och vi vill säkra oss fullständigt mot datadöd av olika typer.

Det användes en Leica totalstation vid inmätningen av graven. Dokumentationssystemet Intrasis användes till behandling och analys av inmätta enheter i fält. Till vidare databehandling, analys och publicering av GIS-data användes ESRI's ArcMap 10. Dataflytet från totalstation till intrasis-programvaran skedde genom att mätpunkterna lagras på minneskortet i stationen som efter inmätningen överförs till fältdator. Här lagras filerna i importmappen i gällande Intrasisprojekt. Därifrån kan det sedan importeras via de vanliga rutinerna för inläggning av data. All kartdata är satt i koordinatsystemet UTM/WGS84 sone 32N och lagras i ESRI geodatabasformat vid avlämning till Dokumentasjonsseksjonen på Kulturhistorisk museum. I tillägg blir de respektive Intrasis-projekten avlämnade till samma enhet för lagring och eventuell distribution.

6.3 UTGRAVNINGENS FORLØP

Utgrävningen pågick i tre veckor från den 04. maj till den 22. maj 2015. Framdriften i undersökningen kommer här redogöras för respektive vecka.

Vecka 1: Den första dagen kom vi till fält och tog bilder för att påvisa hur högen såg ut innan undersökningen. Vi fick även tillgång till baracken vi ska bruka under detta fält. När vi var i ordning startade vi arbetet med maskin. Det första vi gjorde var att såga ner den häcken som stod längs staketet över högen med motorsåg och sedan startade vi avbaningen. Det visade sig då relativt snabbt att högen låg belägen rakt på berggrunden då vi snabbt stötte emot denna. Magne Samdal kom även ut den första veckan och gick över högen med metalldetektor samt satte ut fastpunkter till vidare inmätning. Han tog

även bilder av högen till en fotogrammetri-modell. Efter avbaningen var avslutad finrensade vi högen och tog mer bilder av den. Vi spände upp profilsnören och började gräva nedåt i den första kvadranten. Vi kom ned till botten av första kvadranten denna första veckan och dess profiler rensades upp inför teckning nästa vecka. Inmätning av hög, sten, lager, område och dylikt skedde fortgående under veckan och all information importerades till intrasis.

Figur 5. Högen efter första veckans avbaning. Sett mot väst.

Fotograf: Jakob Kile-Vesik

Vecka 2: Profilen från första kvadranten tecknades och vi tog in grävmaskin för att sakta ta ned den andra kvadranten. Allt som framkom mättes in med totalstation. När även den andra kvadranten var nere i botten så rensade vi den långa profilen vi nu hade upp emot den stripan som låg längs staketet. Denna profil tecknades och prover togs ut. Den övre delen av den kvarvarande stripan rensades upp och sten som här framkom mättes in. Flera moderna störningar framkom vid denna rensning.

Vecka 3: Denna veckan gick nästintill uteslutande åt till att förhand gräva oss ned i den sista stripan upp emot staketet. Vi grävde oss lagvis nedåt och fotografering och inmätning skedde mellan varje lager. Centralt i högen återfann vi i botten en mindre kontext med ben och en liten kolfläck. När alla massorna hade tagits bort rensades hela botten upp för att försäkra oss om att det ej fanns några strukturer under högen. Inget påträffades. Alla inmätningar importerades till Intrasis och databaser uppdaterades. Verktyg tvättades och vi for till museet.

Figur 6. Området når vi avslutade grävningen. Sett mot sydväst.

Fotograf: Jakob Kile-Vesik

6.4 KILDEKRITISKE PROBLEMER

Det första och mest uppenbara som här måste nämnas är att högen abrupt delas av ett staket som löper längs gränsen mellan de två gårdarna där högen befinner sig. På andra sidan av staketet är högen nästintill helt borttagen då man här har anlagt en blomsterrabatt. På vår sida av högen har det anlagts en häck längs staketet och dess rötter har även de haft en kraftig effekt då det gäller toppen av högen och ordningen här. När denna häcken planterades kan det verka som om man har grävt flera stora hål ned i högen för att plantera sina buskar. Stenen man då grävt fram har troligen kastats ned åt nordväst från centrum sett då det här ligger stora mängder sten ovan vad som vi anser vara den korrekta toppen av gravkontexten. Vidare har det även stått ett stort träd centralt i våran del av högen. Dess stora rotsystem gjorde det nästintill omöjligt att få en bra tvärsnitt av högen isig.

Centralt i högen har man också grävt/fyllt flera gropar med modernt avfall. Från centrum och längs staketet åt nordväst verkar stora delar av stripan vara påverkad. Här återfanns bara matjord och avfall och ej några intakta gravlager. Vid metalldetektering i området fann man spår efter vad man trodde var en kabel eller ett rör. Möjligen kan denna

påverkade yta komma ifrån när detta grävdes ned. En alternativ förklaring är att det är ett gammalt rotsystem till en äldre häck då det är fullt av gamla rötter.

Vi såg inga spår av plundring i högen men även om den har blivit plundrad så är det osäkert att vi skulle lyckas uppmärksamma det då det har skett så mycket centralt i högen under modern tid att alla spår av plundring effektivt har raderats. Möjligen kan avsaknad av fynd och det otroligt lilla benmaterialet komma sig av en ej dokumenterad plundring men det är omöjligt att finna ut av med större säkerhet. Det är också möjligt att ett större gravmaterial har följt med massorna när man grävde sig ned för att plantera buskar och resa staket.

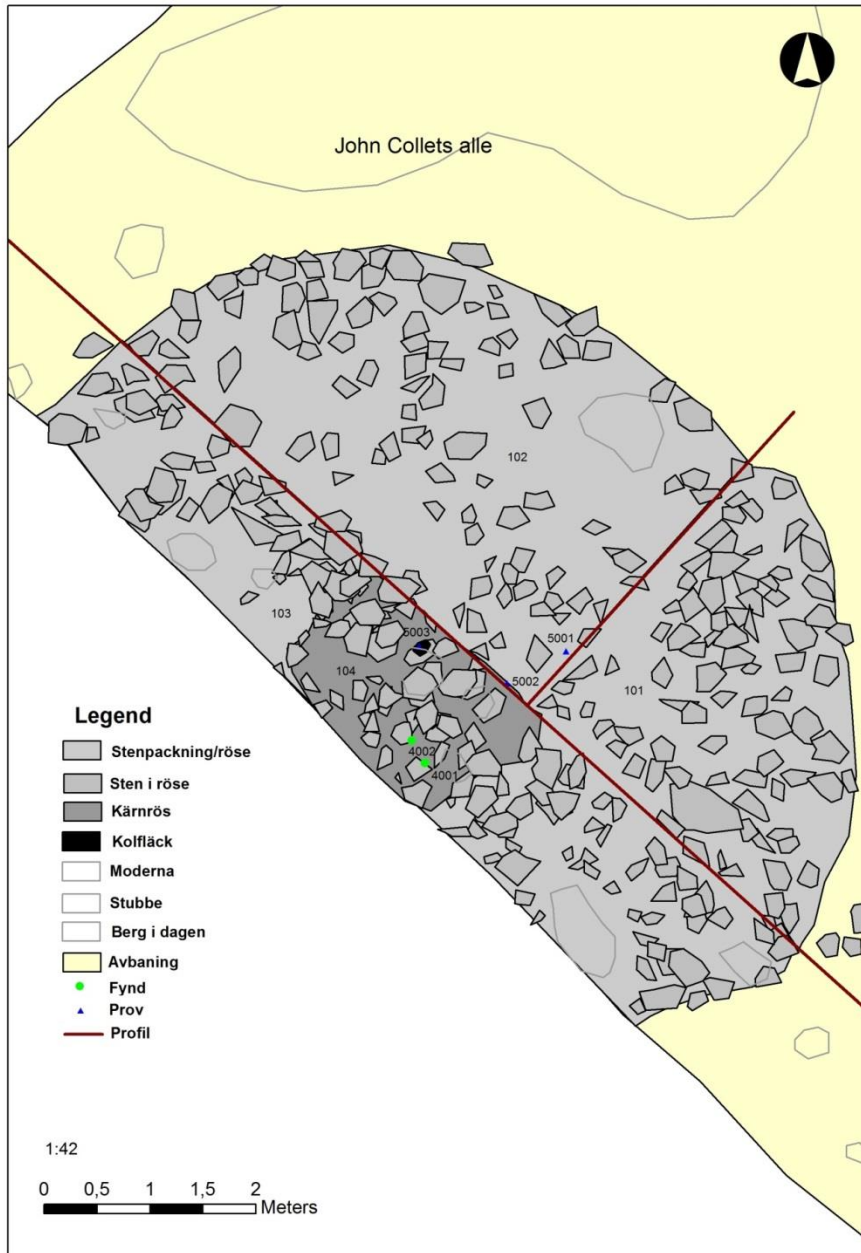
Sist men inte minst kan även vädret nämnas. Delvis hade vi det mycket fint med strålande solsken men det måste också påpekas att vi stundtals hade otroligt mycket regn. Detta påverkade inte resultatet av grävningen något nämnvärt, men det sänkte den hastighet vi kunde jobba i något drastiskt. Det blev mycket svårare att se de lager vi följde, allt väger mycket mer att frakta bort, och rensning av ytor blev näst intill omöjlig att genomföra med ett tillfredställande resultat.

7 UTGRAVNINGSRISULTATER

7.1 STRUKTURER OG KONTEKSTER

Under denna utgrävning undersöktes en gravhög. Det blev avbanat i området runt gravhögen, men det kunde inte påvisas andra strukturer. Dokumentationen av högen delades upp i flera element. De två kvadraterna och den bakre stripan har fått separata nummer och så har även den centrala delen av den bakre stripan som har liknats vid en typ av kärnrös på grund av sin större koncentration av stora stenar. Vidare har även den kolfläcken som uppmärksammades inom högen fått ett eget nummer. Dessa element ska nu förklaras ett och ett. För en mer enhetlig förklaring se kapitel 9. Vurdering av utgravningsresultatene, tolkning og diskusjon.

Figur 7. Karta över gravhög.

7.1.1 GRAVHÖG A100

Gravhögen är relativt enkelt uppbyggd med ett lager större sten i botten (ca 30 cm i diameter), centralt ligger det även större sten av samma storlek ovan bottenlagret. Det är denna centrala koncentration av större stenar som kallas för kärnröse A104. Denna centrala packning ger intryck av att vara mer ordentligt uppbyggd då stenarna och jorden här ligger tätare packad. Ovan dessa stora stenar har man sedan placerat flera lager med mindre sten (10-15 cm i diameter). Röset är relativt tätt packat och en ljusbrun sandig silt

ligger blandat med stenen. Denna jord har troligen påförts samtidigt som stenen för om den hade förts på slutligen hade det skapats mer fickor bland stenarna som varit tomma från jord. Ett lager matjord och torv har sedan växt till ovan röset. Vid den första rensningen av högen såg det ut som om högen hade en kantkedja då det snabbt kom fram sten kring högens kanter. Det visade sig dock att detta bara kom sig av att det här var ett något tunnare jordlager. Vid vidare grävning så uppmärksammades det att det ej var någon skillnad på stenstorleken längre in i röset. Måtten på högen som vi fick fram var 8,59x4,46x0,59 m. Dock har troligen högen varit rund med en diameter kring 8,5 m före den skars av staket och delar av den togs bort. Högen har rundade sidor och en flat botten och ligger belägen ovan berg i dagen och grus. En mindre koncentration med ben påträffades centralt i högen och i benens närhet låg också en liten koncentration av kol. Högen uppvisar inga spår av kantkedja eller kantdike. Benen från högen daterades till 1894+/-38 BP (ukal.) / 20-230 e.Kr. (kal. 2 sigma)

Figur 8. Högen efter första rensning. Sett mot sydväst.

Fotograf: Jakob Kile-Vesik

A101 - Nordöstra kvadranten

Denna kvadranten undersöktes uteslutande förhand. Inga moderna störningar påträffades vid undersökningen. Dess mått låg på 3,46x3,22x0,59 m. Den var uppbyggd som resterande delar av röset. Ett lager med större sten (upp mot 30 cm i diameter) låg i dess botten och sedan låg flera lager med små sten (10-15 cm) ovan dessa. Blandat kring all sten låg en mörkbrun sandig silt. Centralt inne i kvadrant kom det ett fåtal större sten liggande ovan bottenlagret. Dessa tillhör troligen det som kallas för kärnröse A104.

Undersøkelse av kvadranten viser at høgen var anlagt på en flat del av berget. Avslutningen av høgen var tydelig i denna kvadrant. Gravhøgen är placerad ovan grus och berggrund. Inga fynd gjordes när denna kvadranten undersöktes.

Figur 9. Stenpackningen i A101. Sett mot sydväst.

Fotograf: Jakob Kile-Vesik

A102 – Nordvästra kvadranten

Denna kvadranten undersöktes delvis förhand och delvis med maskin. Inga moderna störningar påträffades vid undersökningen men en stor stubbe var placerad inom kvadranten och dess rötter har haft stor effekt på stenpackningen inom ytan. Kvadrantens mått låg på 5,06x3,22x0,59 m. Den var uppbyggd på samma sätt som resten av röset. Ett lager med större sten (upp mot 30 cm i diameter) låg i botten och sedan följde flera lager med små sten (10-15 cm) ovan dessa. Blandat kring all sten låg en ljusbrun sandig silt. Centralt inne i kvadranten kom det ett antal större sten liggande ovan bottenlagret. Dessa tillhör troligen det som kallas för kärnröse A104. Dessa stenar är svåra att se på kartan då mindre sten låg över men är tydliga i profilbilden. A104 stack då ut en liten bit i de norra kvadranterna och blev synlig i profilen. Kvadranten har en flat botten och rundade sidor. Den ligger ovan grus och berg i dagen. Inga fynd påträffades i denna kvadranten.

A103 – Södra delen

Den södra delen av høgen var så smal på grund av staket och nedskärning så delades den ej upp i kvadranter utan grävdes i ett. Den undersöktes förhand. Flera moderna störningar påträffades vid undersökningen av denna yta. Mycket skada hade skett i

förbindelse med staketet. Från centrum av högen och ut längs dess nordvästra kant har man också grävt sig ned när man reste muren som går här mellan de två egendomarna eller i samband med att man la ner kablar eller rör. Centralt i högen har man också vid något tillfälle grävt en grop och fyllt med modernt avfall. Denna grop var dock ej så djup att den tog sig ner till botten av högen där ben och kol påträffades. Stenpackningens mått låg på 8,72x1,45x0,59 m. Den var uppbyggd som resterande delar av röset. Ett lager med större sten (upp mot 30 cm i diameter) låg i dess botten och sedan låg flera lager med små sten (10-15 cm) ovan dessa. Blandat kring all sten låg en mörkbrun sandig silt. Centralt i stripan som denna kontext utgör låg det flera lager med stora stenar ovan de i botten. Dessa utgör det som kallas för kärnröse A104 och stenen i denna kontext ligger mer tätpackad än dem omkring den. Högen var anlagd på en flat del av berget. Avslutningen av högen var tydlig i denna kvadrant. Den ligger ovan grus och berg i dagen. Fynd av ben gjordes när denna kvadranten undersöktes och det ligger också en kolfläck, A105, i dess fyllmassa.

A104 - Kärnröse

Detta är den centrala stenpackning inom gravhögen. Packningen hade följande mått på vårat fält 2,5x1,4x0,3m. Dock så fortsatte troligen packningen på andra sidan staketet som löper över högen innan denna delen togs bort. Stenen i packningen består till stora delar av stora stenar med ett mått upp emot 30 cm i diameter men det ligger också ett lager med sten kring 15 cm överst i högen. Blandat med stenen ligger en ljusbrun sandig silt. Stenen och jorden i denna packning är mer tätpackad än massan i resterande delar av högen. Packningen har en relativt rektangulär form men den har ojämna sidor. Den ligger ned på undergrunden och är därmed flat i botten. I packningen påträffades en liten koncentration med bränt ben och en liten kolfläck, A105. Båda dessa kontexter ligger blandat med stenen och verkar ej fått någon specifik plats avsedd till sig. Längs staketet så återfinns flera moderna nedgrävningar som troligen haft med byggnation eller trädgårdsarbete att göra. Det finns därmed en chans att denna stenpackningen är något omrörd.

Figur 10. A104, kärnröse. Sett mot sydväst.

Fotograf: Jakob Kile-Vesik

7.1.2 KOLFLÄCK

A105

Nästintill i botten av högen och kärnröset låg en liten koncentration av kol. Kolet låg blandat med stenen i röset och verkar ej fått någon specifik omtanke i dess placering. Benen som påträffades inom högen låg inte i direkt anslutning till denna koncentration utan ca 80 cm söder om den. Fläcken hade följande mått 0,15x0,12x0,05 m. Den var relativt oval i form men hade ojämn botten och ojämma sidor. Detta tyder på att kolet inte var nedlagt i en behållare utan snarare som ett brandflak. Den begränsade mängden kol gör det dock osäkert om det är en del av graven eller spår av en annan aktivitet. Dess fyllmassa var uteslutande kol och den låg kastad mitt i ett stenlag inom röset.

Figur 11. Kolfläck A105 i plan. Sett mot sydväst.

Fotograf: Jakob Kile-Vesik

8 NATURVITENSKAPELIGE PRØVER OG ANALYSER

8.1 DATERING

Tre stycken kolprover togs ut i fält. Dessa tvättades och magasinerades. Då ben från människa återfanns så prioriterades det att genomföra C14-analys på benmaterialet istället för på kol då detta var en betydligt säkrare kontext som ger ett mer precist resultat.

Prøve	Kontekst	Struktur	Vedart	Ukal.	C14-dat. (2 sigma)	Lab-nr.
4001	Stenpackning	A104		1894 ± 38 BP	20-230 calAD	Ua-53312

Figur 12. Dateringar från undersökningen

Benen är daterade till romersk järnåldet, huvudsakligen äldre romartid. Denna datering passar bra in på en grav av denna typen och dateringen stämmer överens med delar av den tidigare dokumenterade odlingen i närområdet.

8.2 OSTEOLOGI

Fem benfragment analyserades under denna utgrävning. De framkom i en stenpackning, A104, centralt belägen i graven.

F4001 identifierades till människa och bestod av ett långt rörben (*os longum*). Det är 21,8 mm långt. Benfragmenten gick inte att åldersbedöma. Resterande fyra benfragment (F4002) har en hög fragmenteringsgrad. Dessa fyra gick inte att art- eller benslagsbestämma.

Färgen på fragmenten är gråvit/vit och ytstrukturen hård. Detta pekar på en hög förbränningsgrad. Inga spår efter bearbetning eller krossning var synliga. Strecken på F4001 är resultatet av sprickbildning vid förbränningen.

Pnr	Kontext	Typ	Art	Benslag	Antal fragment	Vikt (g)
F4001	A104	Ben	Människa	Långt rörben/langt rørknokkel (<i>os longum</i>) (till ¹⁴ C-datering)	1	0,51
F4002	A104	Ben	Oidentifierad art	Obestämt benslag	4	0,15
Totalt					5	0,66

Figur 13. Bentabell

9 VURDERING AV UTGRAVNINGSRISULTATENE, TOLKNING OG DISKUSJON

I Norge blev gravminnen undersökta i stora mängder under den sista halvdelen av 1800-talet och upp till starten av 1900-talet. Flertalet av dåtidens undersökningar är bristande i sina beskrivningar och uppfyller inte dagens krav på dokumentation. Vidare är en stor andel av föremålen framkomna på ett oförsvarbart sett. Detta gäller i högsta grad i Oslo kommune. Det är därför viktigt att undersökningar som den som berörs i denna rapporten genomförs och dokumenteras gott.

Gravminnen är en viktig källa för arkeologisk forskning då de är en källa både till materiell och immateriell kultur. Gravminnen kan ge kunskap om flera aspekter av det förhistoriska samhället och i många tillfällen är gravarna väldigt rika på information. Genom mer än 100 år har fyndmaterialet från gravar varit huvudkällan till både typologiska-kronologiska studier, bosättningshistoriska analyser och tolkningar av samhällsorganisation. (Resi 1986, Løken 1974, 1978, Gansum et al 1997, Wangen 2009). Även om bosättningsspår allt eftersom spelar en viktigare roll har gravminnen fortfarande en stor betydelse för vår förståelse av samhället i bronsålder och järnålder.

Tidigare har gravminnen i stor grad blivit uppfattade som spegelbilder av dåtidens samhälle. I de senare åren har det skett ett skifte gällande gravens innehåll och betydelse. Intresset rör sig nu inte bara om föremålen men om gravens inre organisering, deras yttre form, belägenhet i landskapet och förhållande till bosättning. Därför är det viktigt att alla dessa element omnämns gällande högen som här undersökts. Gravarna uppfattas som spår efter ritualer i förbindelse med begravningar och de innehåller information om människornas tro, sed och skick. I många tillfällen är de uttryck för den dödas religiösa, politiska, ekonomiska och sociala status i samhället.

Den högen som undersöktes under denna utgrävningen var relativt simpel i dess konstruktion. Först har man lagt på det inledande laget som består av relativt homogena

stora stenar (30 cm i diameter). Centralt i röset ligger det flera stenar med denna storlek ovan bottenlaget. Ovanför detta ligger sedan flera lag med mindre sten (10-15 cm i diameter) och en ljusbrun sandig silt. Röset är tätt packat vilket visar att man fyllt på massorna allt eftersom för att inte skapa tomrum mellan stenarna. Den centrala delen med större stenar omtalas här som ett kärnröse (A104) och denna delen var mer ordentligt strukturerad och tätare packad än resterande massor och har troligen markerat gravgömmen. Inga spår av kantkedjor eller kantrösen kunde uppmärksammas. De mindre stenarna ligger ostrukturerat och utan storleksordning. Sist har man lagt på mer jord för att skapa ett jordtäckte ovan hela röset. Ovan högen ligger det sedan ett lager som har skapats av naturliga fenomen och vegetation. Högen hade följande dimensioner på vårat fält: 8,59x4,46x0,59 meter. Den definieras som ett jordblandat röse. Högen låg placerad högt upp på dalsidan i Oslo med god utsikt ned mot fjorden. På detta långsträckt högdraget ligger det även ett flertal andra gravar placerade. Nedanför högdraget har man gjort fynd av bosättning och dyrkning. Hela området är därmed ett rikt kulturlandskap. Vidare ser vi inga spår av några direkta ritualer eller aktiviteter under eller omkring högen. Förutom att man måste haft ett bål då det här rör sig om en kremationsgrav. Kolfläcken belägen inom högen kan möjligen kommit från detta bål.

Figur 14. Profil utanför kärnröse. Sett mot sydväst.

Fotograf: Jakob Kile-Vesik

Högen har, innan staket och byggnation, varit väldigt fin i formen. Näst intill perfekt rundad och den ligger bra till. Följande flygfoto visar högen och dess närmaste kulturminnen.

Figur 15. Kulturminnen i nærområdet. Graven denna rapport berör är belägen högst upp i högra hörnet.

Vi ser i högen inga spår efter plundring. Så som central nedgrävning, omrörda lager eller borttagna stenar. Dock har det centralt i röset skett mycket modern påverkan såsom grävning inför plantering av häck, grävning inför nedläggning av kabel eller rör samt dumpning av avfall. Det är dock inte omöjligt att en plundring skett före dessa moderna företeelser skedde. Den stenen som har tagits upp ur röset när alla dessa gropar grävdes har troligen kastats ut åt nordväst då det här ligger mycket sten ovan de arkeologiska

lagren. Vi återfann under denna grävningen bara en minimal mängd brända ben och inga fynd, detta kan möjligen bero på att så mycket modern påverkan skett i rösets centrala del. Benen analyserades till människa och de var alla brända. Det rör sig då om en kremationsgrav som legat i detta röse. När det gäller kremationsgravar finns det flera olika varianter: urnegrav, grop, bensamling, benlag, enskilda spridda ben, brandflak, kollag, brandgrop, urnebrandgrop eller en kombination av dessa (jf. bl.a. Wangen 2009; Bukkemoen och Simonsen 2009). Om de benen som återfunnits i denna hög är de enda benen som legat här även före modern påverkan så rör det sig om enskilda spridda ben. Det verkar dock troligt att det ursprungligen har deponerats en större benmängd. Det benfragment som lät sig bestämmas närmare var ett långt rörben. Fragmenten var så små och skadade att ingen åldersbedömning gick att genomföra. Det återfinns inga andra begravningar i denna högen, inga sekundära begravningar påvisades.

Om det har funnits något gravmaterial i högen måste det legat uppe i högfyllet då det inte finns några nedgrävningar under högen eller blivit skadat av senare aktiviteter.

Högen daterades till 1894+/-38 BP (ukal.) / 20-230 e.Kr. (kal. 2 sigma), romersk järnålder, dateringen stämmer överens med delar av den tidigare dokumenterade odlingen i Bergsalleen 21 (Sæther 2011). Det är benen som har daterats, inga andra kontexter inom detta röse har daterats. Vidare kolprover har magasinerats. Att vi här har en datering till äldre järnåldern kan också vara ett viktigt faktum då vi ej återfann några fynd i högen. Gravvar från den tiden har vanligen ett fattigt fyndmaterial. Detta är den första gravhögen från romersk järnålder som har undersökts i detta område. Denna undersökning bidrar därmed med ny kunskap om gårdens organisering och gravskicket på Berg. Denna utgrävning samt andra undersökningar i närområdet visar till en större helhet med sammanhängande kontexter. Vidare kan denna undersökning troligen säga något om de ej undersökta gravhögarna i området gällande datering och uppbyggnad.

Askeladden IDnr	Cnr	Kulturminne	Datering	Adress
31868		Gravhög	Troligen järnålder	John Collets allé/Langlia
70421		Gravhög	Troligen järnålder	Bergsalléen 11
70423		Gravhög och bosättningspår	Troligen järnålder	Nils Lauritssøns vei 26
70424		Gravhög	Troligen järnålder	Møllesvingen 24 og 26
76643		Gravhög	Troligen järnålder	Nils Lauritssøns vei 30
80129		Gravhög	Troligen järnålder	Bergsalléen 7
128209	24160	Gravfynd	Vikingatid	Møllesvingen 13
134179		Kokgropfält		Asalveien 2
31869		5 gravhögar och 2 gravrösen	Troligen järnålder	Bergskogen
137186		2 rösen och bosättningspår	Okänt	Møllesvingen 9B
139137		Stenkonstruktioner och kokgropar	Okänt	Bergsalléen 17b
100133		Kokgropfält	Bronsålder/järnålder	Møllesvingen 20A
	2689	Bronsecelt	Bronsålder	
128189		Kokgropar	Förromersk järnålder –	Bergsalléen 21

Askeladden IDnr	Cnr	Kulturminne	Datering	Adress
128190		4 röjningsrösen, dyrkningslag, stensträng, kokgrop och stolphål	romartid Äldre/yngre bronsålder – romartid	Bergsalléen 21
128191		Väganlägg?	Antaget nyare tid	Bergsalléen 21

Figur 16. Kulturminnen i direkt nærhet.

Den ovanstående listan viser till alla de kulturminnen som ligger i nærheten, på samma gård, som gravhögen vi här har undersøkt. Dessa påpekar tillsammans att det här varit stor aktivitet under en lång tid, från bronsålder och opp genom järnåldern med en sista datering i vikingatid.

Figur 17. Kærnröse i plan. Sett mot nordväst.

Fotograf: Jakob Kile-Vesik

Vidare så avbanades det under utgrävningen områden kring högen för att se om det här doldes andra strukturer eller flatmarksgravar. Det visade sig dock vara tomt och gravröset var den enda strukturen som legat på platsen.

10 SAMMENDRAG

Under utgrävningen i John Collets allé 92 i Oslo så undersöktes en gravhög och ytan omkring den avbanades då det här söktes efter vidare strukturer. Ingenting påträffades omkring eller under högen. Högen hade ingen kantkedja eller kantdike. Dock undersöktes bara lite mer än halva högen då den låg över två tomter. Vid tomtgränsen löpte ett staket och en häck över högen och på andra sidan staketet var högen mer eller mindre borttagen för att ge plats till en blomsterrabatt. Längs staketet var det kraftiga ingrepp i högens massor. Vidare var högen uppbyggd av ett lag med större stenar i botten, sedan hade man lagt ytterligare stor sten centralt i röset. Denna delen har liknats vid ett centralt kärnröse i denna rapport och var tätare packad än resten av högen. Sist hade man fyllt på med mindre sten och jord. Överst låg ett lager som troligen mer eller mindre skapats av naturliga fenomen och vegetation. Det bestod till stora delar av organiskt material, rötter och torv. Högen har ursprungligen varit rund i formen och hade följande mått när vi kom till platsen: 8,59x4,46x0,59 m. Dock har troligen högen haft en diameter kring 8,5 m före den skars av staket och delar av den togs bort.

Högen uppvisar inga direkta bevis på att ha blivit plundrad men det centrala området vid sidan av staketet som löpte över högen var så påverkat av modern aktivitet så om det här försigått en plundring så har den effektivt dolts. I högen påträffades inga fynd dock återfanns det nere mot botten av den centrala biten en liten koncentration bränt ben och en ansamling kol. Om graven plundrats så kanske det kan vara orsaken till att fyndmaterialet varit så litet. Detta är dock bara en möjlighet. De moderna nedgrävningarna kan ha påverkat kärnan av graven så kraftigt att vi förlorat material eller så har det aldrig funnits mer än detta i graven. Under högen kommer man rakt ned på berggrund så det gravmaterial som har eller inte har funnits har i vilket fall varit placerat uppe i högfyllet och ej nedgrävt under högen.

Figur 18. Kvadrant A101 ferdigställd. Sett mot väst.

Fotograf: Jakob Kile-Vesik

Högen i sig ligger fint placerad i ett område med flera kulturminnen. Det rör sig här om en plats med väldigt rik kulturmiljö. Gällande placeringen så ligger högen på en relativt horisontell yta belägen i en sluttning med fin utsikt ner mot fjorden. En väldigt fin placering på en grav från tiden det begav sig.

Högen daterades till 1894+/-38 BP (ukal.) / 20-230 e.Kr. (kal. 2 sigma), romersk järnålder. Denna datering passar gott samman med tidigare dokumenterad odling i närheten. Denna datering kommer från de mänskliga benen som återfanns i graven. Det är fragment av långt rörben som påträffats.. Att det här är bränt ben som påvisats berättar för oss att det är en kremationsgrav som här har undersökts och den lilla kolfläcken som framkom i närheten av benen kan möjligen varit kol från likbålet som följt med när man fört över benen.

11 LITTERATUR

Bukkemoen, G.B. och M.F. Simonsen 2009: Graver og kokegroper på Bergerjordet i Sørum. I *Arkeologiske undersøkelser 2003-2004*, redigert av J. Bergstøl. Varia 77. Oslo.

Gansum, T. Jerpåsen, G. B., Keller, Chr. 1997: Arkeologisk landskapsanalyse med visuelle metoder. *AmS-Varia 28*. Stavanger.

Hougen, B. och Engelstad E. 1927: Rapport från befarung daterad 3. desember 1927.

Løken, T. 1974: *Gravminner i Østfold og Vestfold. Et forsøk på en typologisk-kronologisk analyse og en religionshistorisk tolkning*. Upublisert magistergradsavhandling i nordisk arkeologi, Universitetet i Oslo.

Løken, T. 1978: Nye funn fra gammelt gravfelt. Kan gård og gravplass gå tilbake til eldre bronsealder. *Viking 1977*, s.133-165 Oslo.

Løken, T., Pilø, L. och Hemdorff, O. 1996: *Maskinell flateavdekking og utgravning av forhistoriske jordbruksplasser – en metodisk inføring*. AmS Varia nr 26. Arkeologisk museum i Stavanger. Stavanger.

Melheim, Lene 2012: *Rapport. Arkeologisk utgravning. Steinlegninger og kokegrop. Bergsalléen 17b, Berg 48/27, Oslo*. KHMs arkiv. Oslo.

Pettersson, S. 2013. *Arkeologisk rapport. Registrering. Gnr. 48. Bnr. 89. John Colletts allé 92. Byantikvaren*. KHMs arkiv. Oslo.

Resi, H. G. 1986: Gravplassen Hunn i Østfold. *Norske Oldfunn XII*

Sandnes J. och Stemshaug. O. 1997: Norsk stadnamnleksikon. 4. utgave. Oslo.

Sæther, K. E. 2011: *Rapport arkeologisk utgravning. Dyrkningsspor og kokegroper. Bergsalléen 21, Berg gård 48/258, Oslo kommune, Oslo fylke*. Fornminneseksjonen. Kulturhistorisk museum, Universitetet i Oslo. Oslo.

Sætre, A. N. och B. Gaut 2013: *Rapport fra arkeologisk utgravning. Møllesvingen 9B, Berg, 48/21, Oslo kommune, Oslo fylke*. Fornminneseksjonen. Kulturhistorisk museum, Universitetet i Oslo. Oslo.

Wangen, V. (Red.) 2009: Gravfeltet på Gunnarstorp i Sarpsborg, Østfold. Et monument over dødsriten og kultutøvelse i yngre bronsealder og eldste jernalder. *Norske oldfunn XXVII*. Oslo.

11.1 FIGURFÖRTECKNING

Figur 1. Fältdeltagare

- Figur 2. översikt över kulturminnen på Berg. <https://askeladden.ra.no/askeladden/>
- Figur 3. Cf35017_033. Högen innan undersökning. Sett mot syd. Fotograf: Jakob Kile-Vesik
- Figur 4. Cf35017_073. Sydöstvärd profil. Sett mot nordväst. Fotograf: Jakob Kile-Vesik
- Figur 5. Cf35017_042. Högen efter första veckans avbaning. Sett mot väst. Fotograf: Jakob Kile-Vesik
- Figur 6. Cf35017_123. Området när vi avslutade grävningen. Sett mot sydväst. Fotograf: Jakob Kile-Vesik
- Figur 7. Karta över gravhög.
- Figur 8. Cf35017_046. Högen efter första rensning. Sett mot sydväst. Fotograf: Jakob Kile-Vesik
- Figur 9. Cf35017_062. Stenpackningen i A101. Sett mot sydväst. Fotograf: Jakob Kile-Vesik
- Figur 10. Cf35017_113. A104, kärnröse. Sett mot sydväst. Fotograf: Jakob Kile-Vesik
- Figur 11. Cf35017_126. Kolfläck A105 i plan. Sett mot sydväst. Fotograf: Jakob Kile-Vesik
- Figur 12. Dateringar från undersökningen
- Figur 13. Bentabell
- Figur 14. Cf35017_091. Profil utanför kärnröse. Sett mot sydväst. Fotograf: Jakob Kile-Vesik
- Figur 15. Kulturminnen i närområdet. Flygfoto.
- Figur 16. Kulturminnen i direkt närhet. Lista.
- Figur 17. Cf35017_119. Kärnröse i plan. Sett mot nordväst. Fotograf: Jakob Kile-Vesik
- Figur 18. Cf35017_078. Kvadrant A101 färdigställd. Sett mot väst. Fotograf: Jakob Kile-Vesik

12 VEDLEGG

12.1 STRUKTURLISTE

A-nr	Type	Bredde	Lengde	Høyde	Fyllets farge	Fyllmateriale	Observasjoner	Bunn	Sider	Form
100	Gravhög	446	859	0,59	Ljusbrun, grå	sand silt stein	brente bein	flat	buete	rund
101	Stenpakning	322	346	0,59	Ljusbrun, grå	sand silt stein		flat	buete	uformet
102	Stenpakning	322	506	0,59	Ljusbrun, grå	sand silt stein		flat	buete	ujevn
103	Stenpakning	145	872	0,59	Ljusbrun, grå	sand silt stein	brente bein kull	flat	buete	rektangulær
104	Kärnrös	140	250	0,3	Ljusbrun, grå	sand silt stein	brente bein	flat	ujevne	ujevn
105	Kolfläck	12	15	5	Svart	kull	kull	ujevn	ujevne	oval

12.2 TILVEKSTTEKST, C60324

C60324/1-8

Gravfunn fra romertid., BERG (48/89), OSLO K., OSLO.

Funnene er innkommet ved en arkeologisk utgravning av gravhaug i John Colletts alle 92, foretatt i perioden 4 til 22. mai 2015 i forbindelse med søknad om oppføring av enebolig. Registrering ble foretatt av Byantikvaren i Oslo i september 2013 (Pettersson 2013). Gravhaugen ligger på et langstrakt høydedrag i en bakhage innenfor Ullevål hageby, et område hvor det tidligere er innkommet flere gravfunn. Haugen var betydelig skadet, da deler av haugen lå på naboeiendommen og var forstyrret av byggeaktivitet og blomsterbed. De bevarte delene av gravhaugen måler ca. 9,5x5,5 m og er 0,5-0,9 m høy, med et noe flatere parti på toppen. Haugen har trolig vært rund med en diam. på ca. 8,5 m. Det er en tydelig overgang mellom haugfoten og den øvrige markoverflaten. Haugen bestod av stein blandet med jord. En jordkappe lå over konstruksjonen. Sentralt i haugen lå en kjernerøys hvor det ble gjort funn av noen få brente bein og en kullsamling.. To beinprøver ble sendt til analyse ved SAU og ett av beina ble C14-datert ved Uppsala universitet (Kile-Vesik 2016).

1 **Brent bein** fra A104, kjernerøys. *Vekt:* 0,51 gram. Artbestemt til menneske. Beinet er radiologisk datert til 1894 ± 38 BP, 20-230 calAD (Ua-53312).

2) **Brent bein** fra A104, kjernerøys. *Vekt:* 0,15 gram. Kunne ikke artbestemmes nærmere.

Tre prøver, kull

3) Fra A101, steinpakning. *Vekt:* 0,1 gram.

4) Fra A103, steinpakning. *Vekt:* 0,1 gram.

5) Fra A105, kullag. *Vekt:* 0,1 gram.

Tre prøver, makro

6) Fra A101, steinpakning. *Vekt:* 3,6 gram.

7) Fra A103, steinpakning. *Vekt:* 2,5 gram.

8) Fra A105, kullag. Vekt: 1,6 gram.

Orienteringsoppgave: Kulturminnet ligger i Ullevål hageby, John Collets allè 92.

Kartreferanse/-koordinater: Prosjeksjon: EU89-UTM; Sone 32, N: 6646898.268, Ø: 597264.955.

LokalitetsID: 171416.

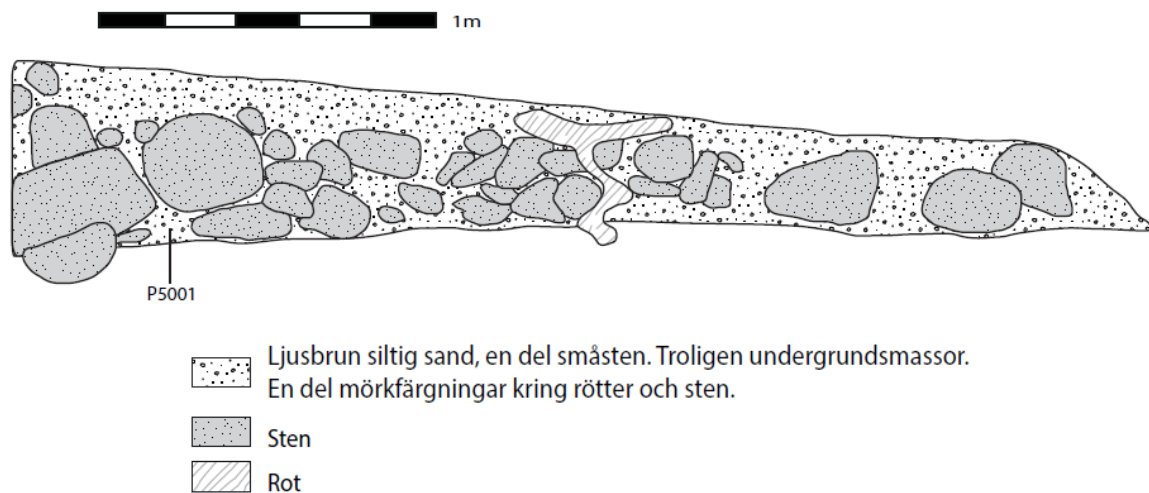
Litteratur: Kile-Vesik, J. 2016: *Rapport från arkeologisk undersökning. Gravhög. Berg 48/89, John Collets Allè 92, Oslo.* KHMs arkiv. Oslo.

12.3 PRØVER

Provnr	Kontext	Provtyp	Vikt, g	Analys/kommentar
5001	A101, Stenpackning	Makro/kolprov	M: 3,6 K: 0,1	
5002	A103, Stenpackning	Makro/kolprov	M: 2,5 K: 0,1	
5003	A105, Kollager	Makro/kolprov	M:1,6 K: 0,1	
4001	A104, Stenpackning	Osteologi	0,51	Långt rörben, människa. 20-230 e.Kr.
4002	A104, Stenpackning	Osteologi	0,15	Obestämt benslag

12.4 TEGNINGER

A101. Sydöstväänd profil

A103, A104. Nordöstväänd profil

- Ljusbrun siltig sand, en del småsten. Troligen undergrundsmassor.
En del mörkfärgningar kring rötter och sten.
- Sten
- Rot

12.5 FOTOLISTE

Filnavn	Motiv	Strukturnr/Objektnr	Sett mot	LokalitetsID	Fotograf	Opptaksdato
Cf35017_001.JPG	Hög 1, fotogrammetri.	Hög 1.	Div	171416	Jakob Kile-Vesik	04.05.2015
Cf35017_002.JPG	Hög 1, fotogrammetri.	Hög 1.	Div	171416	Jakob Kile-Vesik	04.05.2015
Cf35017_003.JPG	Hög 1, fotogrammetri.	Hög 1.	Div	171416	Jakob Kile-Vesik	04.05.2015
Cf35017_004.JPG	Hög 1, fotogrammetri.	Hög 1.	Div	171416	Jakob Kile-Vesik	04.05.2015
Cf35017_005.JPG	Hög 1, fotogrammetri.	Hög 1.	Div	171416	Jakob Kile-Vesik	04.05.2015
Cf35017_006.JPG	Hög 1, fotogrammetri.	Hög 1.	Div	171416	Jakob Kile-Vesik	04.05.2015
Cf35017_007.JPG	Hög 1, fotogrammetri.	Hög 1.	Div	171416	Jakob Kile-Vesik	04.05.2015
Cf35017_008.JPG	Hög 1, fotogrammetri.	Hög 1.	Div	171416	Jakob Kile-Vesik	04.05.2015
Cf35017_009.JPG	Hög 1, fotogrammetri.	Hög 1.	Div	171416	Jakob Kile-Vesik	04.05.2015
Cf35017_010.JPG	Hög 1, fotogrammetri.	Hög 1.	Div	171416	Jakob Kile-Vesik	04.05.2015
Cf35017_011.JPG	Hög 1, fotogrammetri.	Hög 1.	Div	171416	Jakob Kile-Vesik	04.05.2015
Cf35017_012.JPG	Hög 1, fotogrammetri.	Hög 1.	Div	171416	Jakob Kile-Vesik	04.05.2015
Cf35017_013.JPG	Hög 1, fotogrammetri.	Hög 1.	Div	171416	Jakob Kile-Vesik	04.05.2015
Cf35017_014.JPG	Hög 1, fotogrammetri.	Hög 1.	Div	171416	Jakob Kile-Vesik	04.05.2015
Cf35017_015.JPG	Hög 1, fotogrammetri.	Hög 1.	Div	171416	Jakob Kile-Vesik	04.05.2015
Cf35017_032.JPG	Hög 1, fotogrammetri.	Hög 1.	Div	171416	Jakob Kile-Vesik	04.05.2015
Cf35017_033.JPG	Innan avbanning.	Hög 1.	S	171416	Jakob Kile-Vesik	04.05.2015
Cf35017_034.JPG	Innan avbanning.	Hög 1.	V	171416	Jakob Kile-Vesik	04.05.2015
Cf35017_035.JPG	Efter avbanning.	Hög 1.	S	171416	Jakob Kile-Vesik	05.05.2015
Cf35017_036.JPG	Efter avbanning.	Hög 1.	S	171416	Jakob Kile-Vesik	05.05.2015
Cf35017_037.JPG	Efter avbanning.	Hög 1.	S	171416	Jakob Kile-Vesik	05.05.2015
Cf35017_038.JPG	Efter avbanning.	Hög 1.	S	171416	Jakob Kile-Vesik	05.05.2015
Cf35017_039.JPG	Efter avbanning.	Hög 1.	SV	171416	Jakob Kile-Vesik	05.05.2015
Cf35017_040.JPG	Efter avbanning.	Hög 1.	SV	171416	Jakob Kile-Vesik	05.05.2015
Cf35017_041.JPG	Efter avbanning.	Hög 1.	VNV	171416	Jakob Kile-Vesik	05.05.2015
Cf35017_042.JPG	Efter avbanning.	Hög 1.	V	171416	Jakob Kile-Vesik	05.05.2015
Cf35017_043.JPG	Efter avbanning.	Hög 1.	SV	171416	Jakob Kile-Vesik	05.05.2015
Cf35017_044.JPG	Efter avbanning.	Hög 1.	S	171416	Jakob Kile-Vesik	05.05.2015
Cf35017_045.JPG	Efter avbanning.	Hög 1.	V	171416	Jakob Kile-Vesik	05.05.2015
Cf35017_046.JPG	Efter rensning.	Hög 1.	SV	171416	Jakob Kile-Vesik	06.05.2015

Filnavn	Motiv	Strukturnr/Objektnr	Sett mot	LokalitetsID	Fotograf	Opptaksdato
Cf35017_047.JPG	Efter rensning.	Hög 1.	SSV	171416	Jakob Kile-Vesik	06.05.2015
Cf35017_048.JPG	Efter rensning.	Hög 1.	V	171416	Jakob Kile-Vesik	06.05.2015
Cf35017_049.JPG	Efter rensning.	Hög 1.	VSV	171416	Jakob Kile-Vesik	06.05.2015
Cf35017_050.JPG	Efter rensning.	Hög 1.	VSV	171416	Jakob Kile-Vesik	06.05.2015
Cf35017_051.JPG	Efter rensning.	Hög 1.	SV	171416	Jakob Kile-Vesik	06.05.2015
Cf35017_052.JPG	Efter rensning.	Hög 1.	SSV	171416	Jakob Kile-Vesik	06.05.2015
Cf35017_053.JPG	Efter rensning.	Hög 1.	SSV	171416	Jakob Kile-Vesik	06.05.2015
Cf35017_054.JPG	Efter finrensning. Nivå 1.	A101	S	171416	Marie Ødegaard	07.05.2015
Cf35017_055.JPG	Efter finrensning. Nivå 1.	A101	S	171416	Marie Ødegaard	07.05.2015
Cf35017_056.JPG	Efter finrensning. Nivå 1.	A101	V	171416	Marie Ødegaard	07.05.2015
Cf35017_057.JPG	Efter finrensning. Nivå 1.	A101	V	171416	Marie Ødegaard	07.05.2015
Cf35017_058.JPG	Efter finrensning. Nivå 1.	A101	VNV	171416	Marie Ødegaard	07.05.2015
Cf35017_059.JPG	Efter finrensning. Nivå 1.	A101	S	171416	Marie Ødegaard	07.05.2015
Cf35017_060.JPG	Efter finrensning. Nivå 1.	A101	S	171416	Marie Ødegaard	07.05.2015
Cf35017_061.JPG	Efter finrensning. Nivå 1.	A101	ØSØ	171416	Marie Ødegaard	07.05.2015
Cf35017_062.JPG	Stenlag i plan. Nivå 2.	A101	SV	171416	Jakob Kile-Vesik	08.05.2015
Cf35017_063.JPG	Stenlag i plan. Nivå 2.	A101	V	171416	Jakob Kile-Vesik	08.05.2015
Cf35017_064.JPG	Stenlag i plan. Nivå 2.	A101	NV	171416	Jakob Kile-Vesik	08.05.2015
Cf35017_065.JPG	Stenlag i plan. Nivå 2.	A101	NØ	171416	Jakob Kile-Vesik	08.05.2015
Cf35017_066.JPG	Stenlag i plan. Nivå 2.	A101	SØ	171416	Jakob Kile-Vesik	08.05.2015
Cf35017_067.JPG	Stenlag i plan. Nivå 3.	A101	SV	171416	Jakob Kile-Vesik	08.05.2015
Cf35017_068.JPG	Stenlag i plan. Nivå 3.	A101	V	171416	Jakob Kile-Vesik	08.05.2015
Cf35017_069.JPG	Stenlag i plan. Nivå 3.	A101	NV	171416	Jakob Kile-Vesik	08.05.2015
Cf35017_070.JPG	Stenlag i plan. Nivå 3.	A101	SØ	171416	Jakob Kile-Vesik	08.05.2015
Cf35017_071.JPG	Stenlag i plan. Nivå 3.	A101	SØ	171416	Jakob Kile-Vesik	08.05.2015
Cf35017_072.JPG	Stenlag i plan. Nivå 3.	A101	V	171416	Jakob Kile-Vesik	08.05.2015
Cf35017_073.JPG	Tvårsnitt, profil.	A101	NV	171416	Jakob Kile-Vesik	08.05.2015
Cf35017_074.JPG	Tvårsnitt, profil.	A101	NV	171416	Jakob Kile-Vesik	08.05.2015
Cf35017_075.JPG	Tvårsnitt, profil.	A101	NV	171416	Jakob Kile-Vesik	08.05.2015
Cf35017_076.JPG	Tvårsnitt, profil.	A101	NV	171416	Jakob Kile-Vesik	08.05.2015
Cf35017_077.JPG	Sø kvadrant, færdig, plan.	A101	SV	171416	Jakob Kile-Vesik	08.05.2015

Filnavn	Motiv	Strukturnr/Objektnr	Sett mot	LokalitetsID	Fotograf	Opptaksdato
Cf35017_078.JPG	Sø kvadrant, ferdig, plan.	A101	V	171416	Jakob Kile-Vesik	08.05.2015
Cf35017_079.JPG	Yttrekant av packning, sødra sidan.	A103	NV	171416	Jakob Kile-Vesik	11.05.2015
Cf35017_080.JPG	Yttrekant av packning.	A102	SV	171416	Jakob Kile-Vesik	11.05.2015
Cf35017_081.JPG	Yttrekant av packning.	A102	S	171416	Jakob Kile-Vesik	11.05.2015
Cf35017_082.JPG	Yttrekant av packning.	A102	SØ	171416	Jakob Kile-Vesik	11.05.2015
Cf35017_083.JPG	Yttrekant av packning, norra sidan.	A103	SØ	171416	Jakob Kile-Vesik	11.05.2015
Cf35017_084.JPG	Rot borttagen.	A102	SV	171416	Marie Ødegaard	12.05.2015
Cf35017_085.JPG	Rot borttagen.	A102	SV	171416	Marie Ødegaard	12.05.2015
Cf35017_086.JPG	Rot borttagen.	A102	SV	171416	Marie Ødegaard	12.05.2015
Cf35017_087.JPG	Stenlag i plan.	Hög 1.	SV	171416	Marie Ødegaard	12.05.2015
Cf35017_088.JPG	Stenlag i plan.	Hög 1.	SV	171416	Marie Ødegaard	12.05.2015
Cf35017_089.JPG	Stenlag i plan.	Hög 1.	V	171416	Marie Ødegaard	12.05.2015
Cf35017_090.JPG	Stenlag i plan.	Hög 1.	SV	171416	Marie Ødegaard	12.05.2015
Cf35017_091.JPG	Nordöstväänd profil.	A103	SV	171416	Jakob Kile-Vesik	13.05.2015
Cf35017_092.JPG	Nordöstväänd profil.	A103	SV	171416	Jakob Kile-Vesik	13.05.2015
Cf35017_093.JPG	Nordöstväänd profil.	A103	SV	171416	Jakob Kile-Vesik	13.05.2015
Cf35017_094.JPG	Nordöstväänd profil.	A103	SV	171416	Jakob Kile-Vesik	13.05.2015
Cf35017_095.JPG	Nordöstväänd profil.	A103	SV	171416	Jakob Kile-Vesik	13.05.2015
Cf35017_096.JPG	Nordöstväänd profil.	A103	SV	171416	Jakob Kile-Vesik	13.05.2015
Cf35017_097.JPG	Nordöstväänd profil.	A103	SV	171416	Jakob Kile-Vesik	13.05.2015
Cf35017_098.JPG	Nordöstväänd profil.	A103	SV	171416	Jakob Kile-Vesik	13.05.2015
Cf35017_099.JPG	Nordöstväänd profil.	A103	S	171416	Jakob Kile-Vesik	13.05.2015
Cf35017_100.JPG	Stenlag i plan. Nivå 1.	A103, A104	SV	171416	Jakob Kile-Vesik	18.05.2015
Cf35017_101.JPG	Stenlag i plan. Nivå 1.	A103, A104	SV0NV	171416	Jakob Kile-Vesik	18.05.2015
Cf35017_102.JPG	Stenlag i plan. Nivå 1.	A103, A104	NV	171416	Jakob Kile-Vesik	18.05.2015
Cf35017_103.JPG	Stenlag i plan. Nivå 1.	A103, A104	NV	171416	Jakob Kile-Vesik	18.05.2015
Cf35017_104.JPG	Stenlag i plan. Nivå 1.	A103, A104	NV	171416	Jakob Kile-Vesik	18.05.2015
Cf35017_105.JPG	Stenlag i plan. Nivå 1.	A103, A104	SØ	171416	Jakob Kile-Vesik	18.05.2015
Cf35017_106.JPG	Stenlag i plan. Nivå 1.	A103, A104	S	171416	Jakob Kile-Vesik	18.05.2015
Cf35017_107.JPG	Stenlag i plan. Nivå 2.	A103, A104	SV	171416	Jakob Kile-Vesik	19.05.2015
Cf35017_108.JPG	Stenlag i plan. Nivå 2.	A103, A104	V	171416	Jakob Kile-Vesik	19.05.2015

Filnavn	Motiv	Strukturnr/Objektnr	Sett mot	LokalitetsID	Fotograf	Opptaksdato
Cf35017_109.JPG	Stenlag i plan. Nivå 2.	A103, A104	NV	171416	Jakob Kile-Vesik	19.05.2015
Cf35017_110.JPG	Stenlag i plan. Nivå 2.	A103, A104	S	171416	Jakob Kile-Vesik	19.05.2015
Cf35017_111.JPG	Stenlag i plan. Nivå 2.	A103, A104	SV	171416	Jakob Kile-Vesik	19.05.2015
Cf35017_112.JPG	Stenlag i plan. Nivå 2.	A103, A104	S	171416	Jakob Kile-Vesik	19.05.2015
Cf35017_113.JPG	Stenlag i plan. Nivå 3.	A103, A104	SV	171416	Jakob Kile-Vesik	20.05.2015
Cf35017_114.JPG	Stenlag i plan. Nivå 3.	A103, A104	NV	171416	Jakob Kile-Vesik	20.05.2015
Cf35017_115.JPG	Stenlag i plan. Nivå 3.	A103, A104	SØ	171416	Jakob Kile-Vesik	20.05.2015
Cf35017_116.JPG	Stenlag i plan. Nivå 3.	A103, A104	S	171416	Jakob Kile-Vesik	20.05.2015
Cf35017_117.JPG	Stenlag i plan. Nivå 4.	A103, A104	SV	171416	Jakob Kile-Vesik	21.05.2015
Cf35017_118.JPG	Stenlag i plan. Nivå 4.	A103, A104	NV	171416	Jakob Kile-Vesik	21.05.2015
Cf35017_119.JPG	Stenlag i plan. Nivå 4.	A103, A104	NV	171416	Jakob Kile-Vesik	21.05.2015
Cf35017_120.JPG	Stenlag i plan. Nivå 4.	A103, A104	SØ	171416	Jakob Kile-Vesik	21.05.2015
Cf35017_121.JPG	Stenlag i plan. Nivå 4.	A103, A104	S	171416	Jakob Kile-Vesik	21.05.2015
Cf35017_122.JPG	Stenlag i plan. Nivå 4.	A103, A104	S	171416	Jakob Kile-Vesik	21.05.2015
Cf35017_123.JPG	Avslutande bilder.		SV	171416	Jakob Kile-Vesik	21.05.2015
Cf35017_124.JPG	Avslutande bilder.		SV	171416	Jakob Kile-Vesik	21.05.2015
Cf35017_125.JPG	Avslutande bilder.		SØ	171416	Jakob Kile-Vesik	21.05.2015
Cf35017_126.JPG	Planfoto.	A105	SV	171416	Jakob Kile-Vesik	21.05.2015

12.6 ANALYSERESULTATER

- Osteologisk analys.
- C14

Osteologisk analys av brända ben från en gravhög vid John Colletts alle 92, Berg 48/89, Oslo

SAU rapport 2016:3 O

Emma Sjöling, SAU (Societas Archaeologica Upsaliensis)
emma.sjoling@sau.se

Resultat

Fem brända benfragment har analyserats från en gravhög (A100) vid John Colletts alle 92, Berg 48/89, Oslo åt Kulturhistorisk museum i Oslo. Benfragmenten framkom i en stenpackning centralt belägen i graven, A104. De väger sammanlagt 0,66 gram (fig. 1).

F4001 har identifierats till människa och består av ett långt rörben/langt rörknokkel (*os longum*). Det är 21,8 mm långt. Benfragmenten har inte gått att åldersbedöma. Resterande fyra benfragment (F4002) väger sammanlagt 0,15 gram och har en hög fragmenteringsgrad. Dessa fyra har inte gått att art- eller benslagsbestämma.

Färgen på benfragmenten är gråvit/vit och ytstrukturen är hård, vilket tyder på en hög förbränningsgrad. Det har inte gått att se några spår efter bearbetning eller krossning/knusing. De streck som syns på F4001 är resultatet av sprickbildning vid förbränningen.

Pnr	Kontext	Typ	Art	Benslag	Antal fragment	Vikt (g)
F4001	A104	Ben	Människa	Långt rörben/langt rörknokkel (<i>os longum</i>) (till ¹⁴ C-datering)	1	0,51
F4002	A104	Ben	Oidentifierad art	Obestämt benslag	4	0,15
Totalt					5	0,66

Fig 1. Bentabell

Osteologisk analys.

UPPSALA
UNIVERSITET

Angströmlaboratoriet
Tandemlaboratoriet

Göran Possnert

Besöksadress:
Angströmlaboratoriet
Lägerhyddsvägen 1
Rum 4143

Postadress:
Box 529
751 20 Uppsala

Telefon:
018 - 471 30 59

Telefax:
018 - 55 57 36

Hemsida:
<http://www.angstrom.uu.se>

E-post:
Goran.Possnert@Angstrom.uu.se

Uppsala 2016-05-03

Grethe Björkan Bukkemoen
Kulturhistorisk museum, Formminneseksjonen
PB 6762, St. Olavs plass
NO-0130 OSLO
Norge

Resultat av ^{14}C datering av bränt ben från John Colletts allé 92, Berg 48/89, Oslo, Norge.

Förbehandling av brända ben:

1. 1,5 % NaOCl tillsatt till det rengjorda och krossade benprovet och blandningen fick stå i rumstemperatur i 48 timmar.
2. Provet tvättat till neutral i avjoniserat vatten.
3. 1M HAC tillsatt till provet och blandningen i rumstemperatur i 24 timmar.
4. Provet tvättat till neutral i avjoniserat vatten och intorkat.
5. Lakning med 6 M HCl och den erhållna CO_2 -gasen grafiteras därefter Fe-katalytiskt före acceleratormätningen av ^{14}C -innehållet.

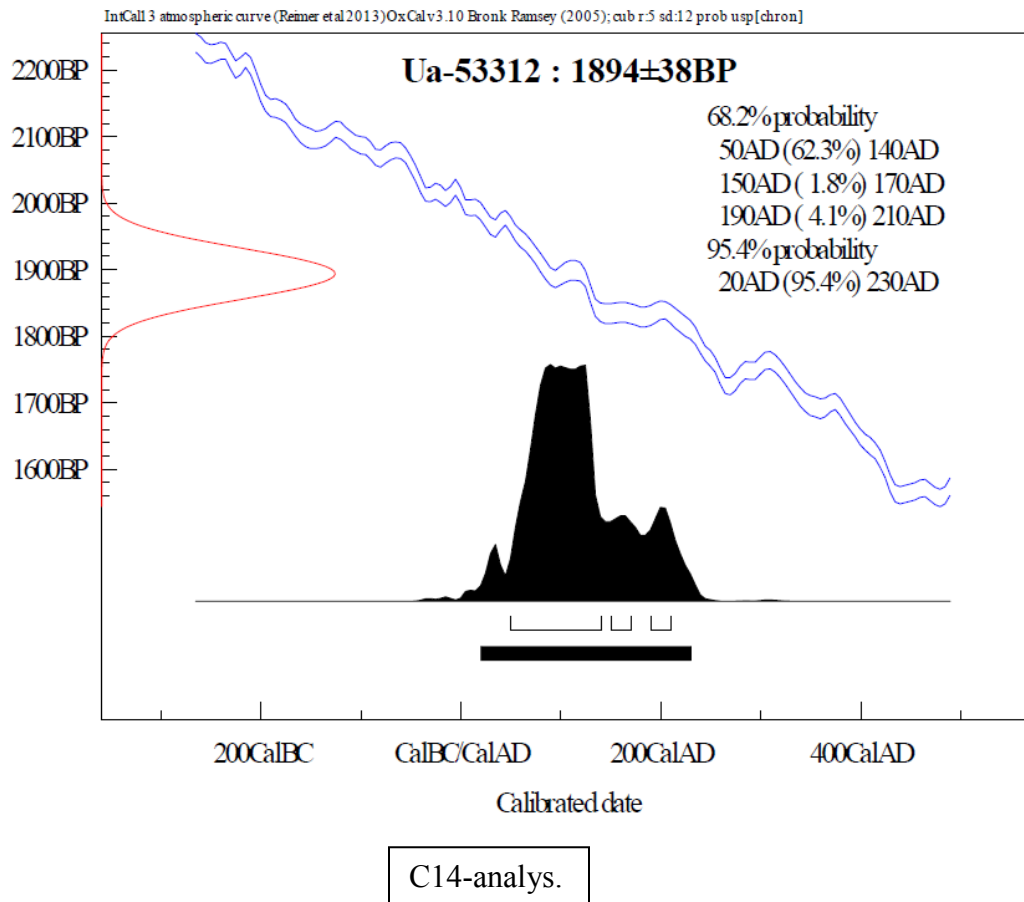
RESULTAT

Labnummer	Prov	$\delta^{13}\text{C}\%$ VPDB	^{14}C age BP
Ua-53312	A104 (i A100), F4001	-17,4	1 894 ± 38

Med vänlig hälsning

Göran Possnert/ Elisabet Pettersson

12.7 KART

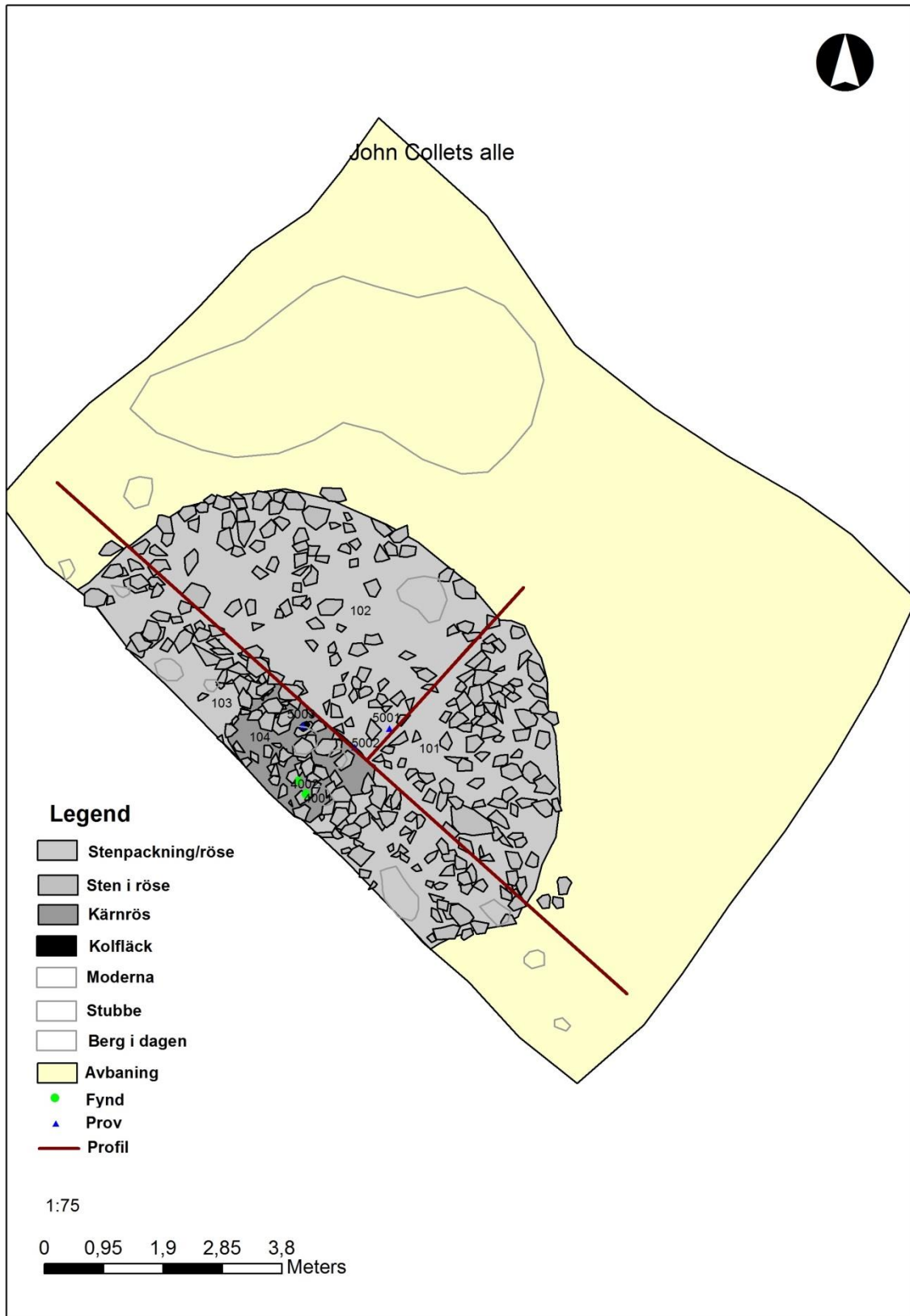
Kartgrunnlag: Statens kartverk. Tillatelsesnummer NE12000-150408SAS. Produsert 29.07.16 og 01.07.16. Signatur MS, JKV.
 Kartorna følger längst bak i rapporten.

- Karta 1. Fältet i helhet.
- Karta 2. Gravanlägget.
- Karta 3. Lokalisering i Norge.
- Karta 4. Flygfoto.
- Karta 5. Flygfoto, närområdet.
- Karta 6. Översiktskarta.

12.8 ARKIVERT ORIGINALDOKUMENTASJON

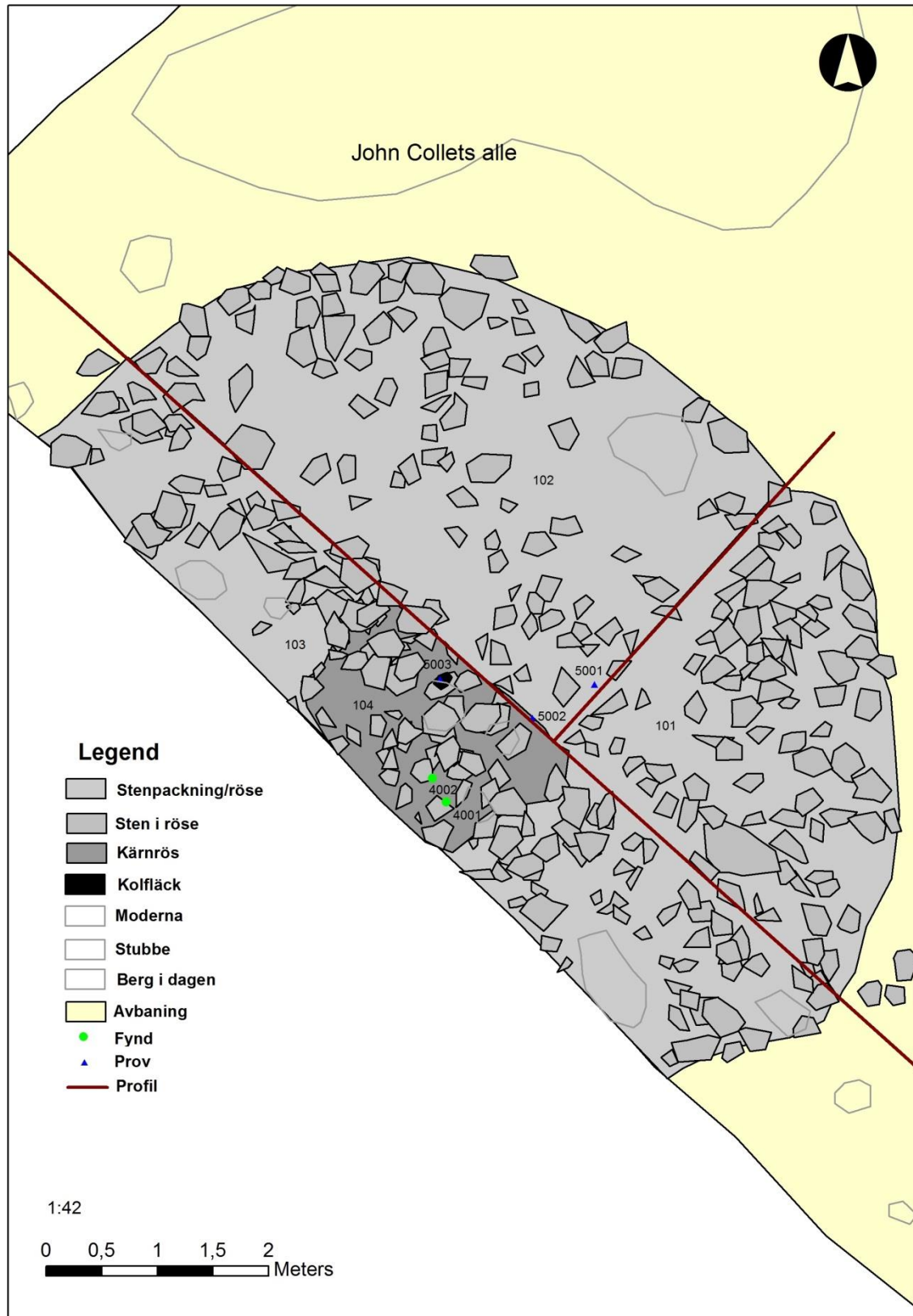
- Dagbok
- Fotobok
- Strukturlistor
- Provlistor

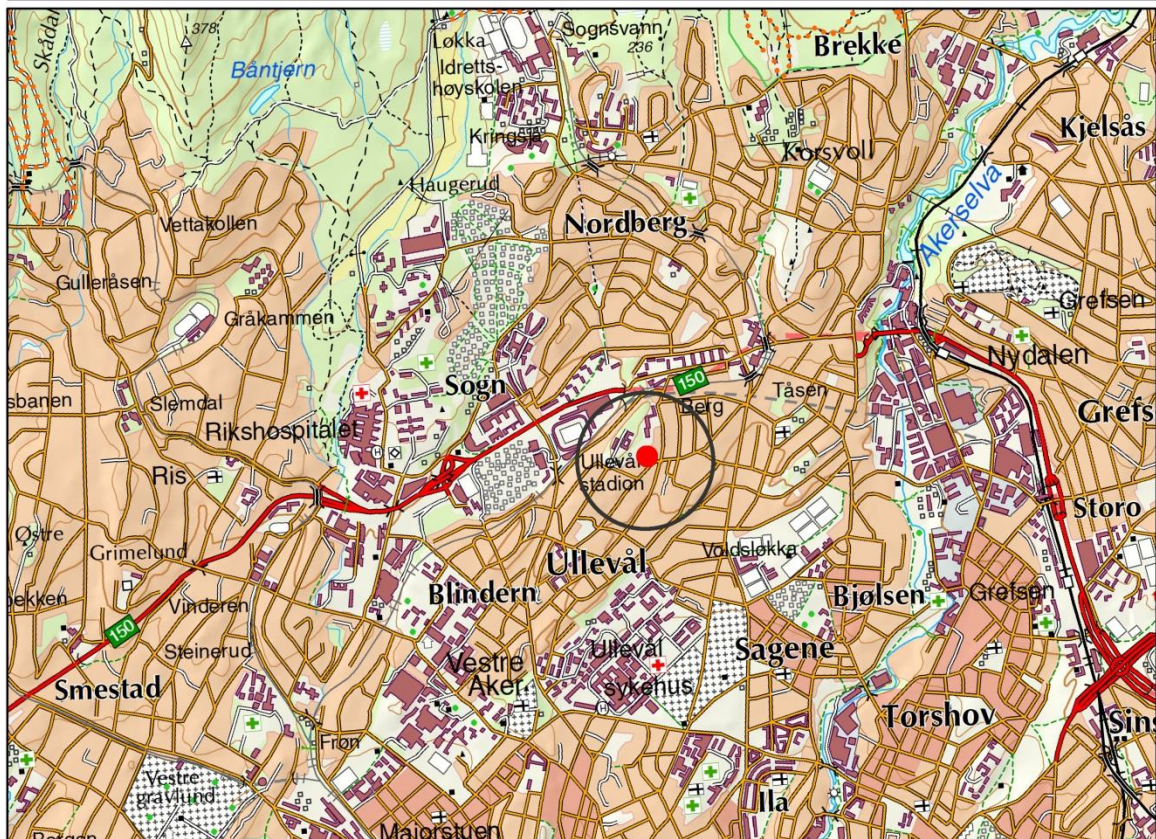
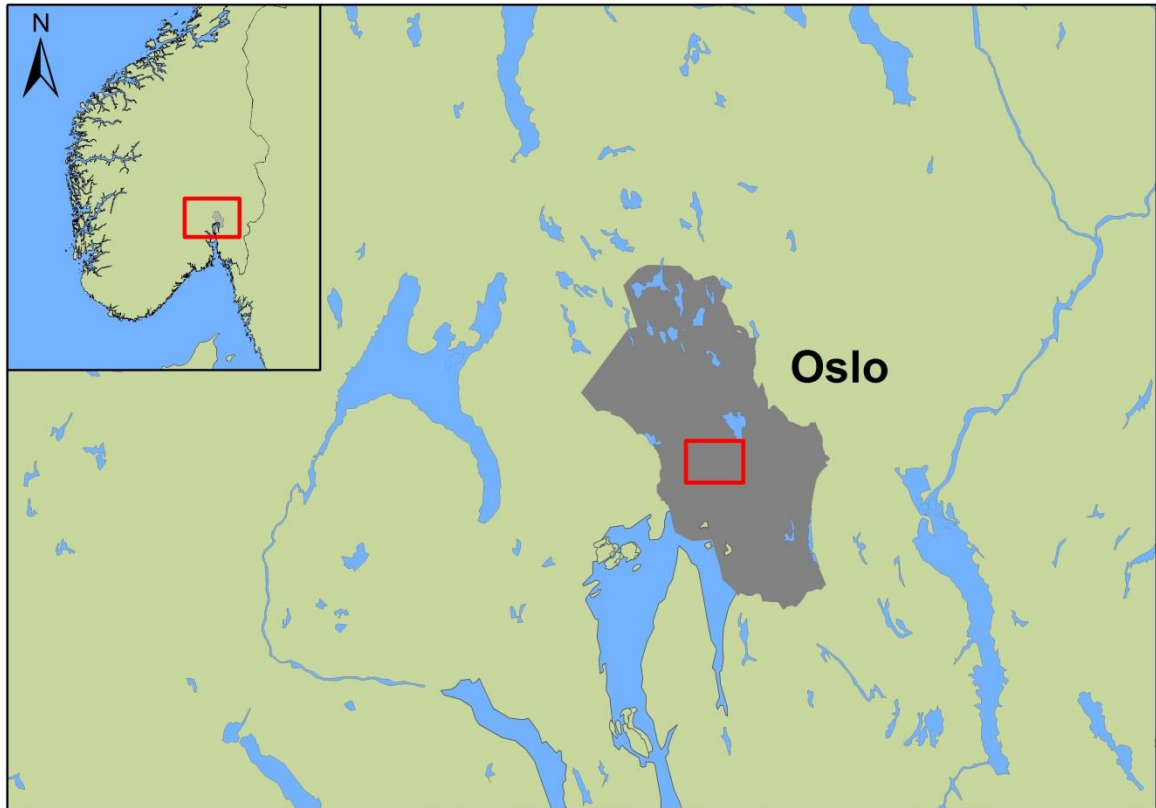
Karta 1. Fältet i helhet.

Karta 2. Gravanlægget.

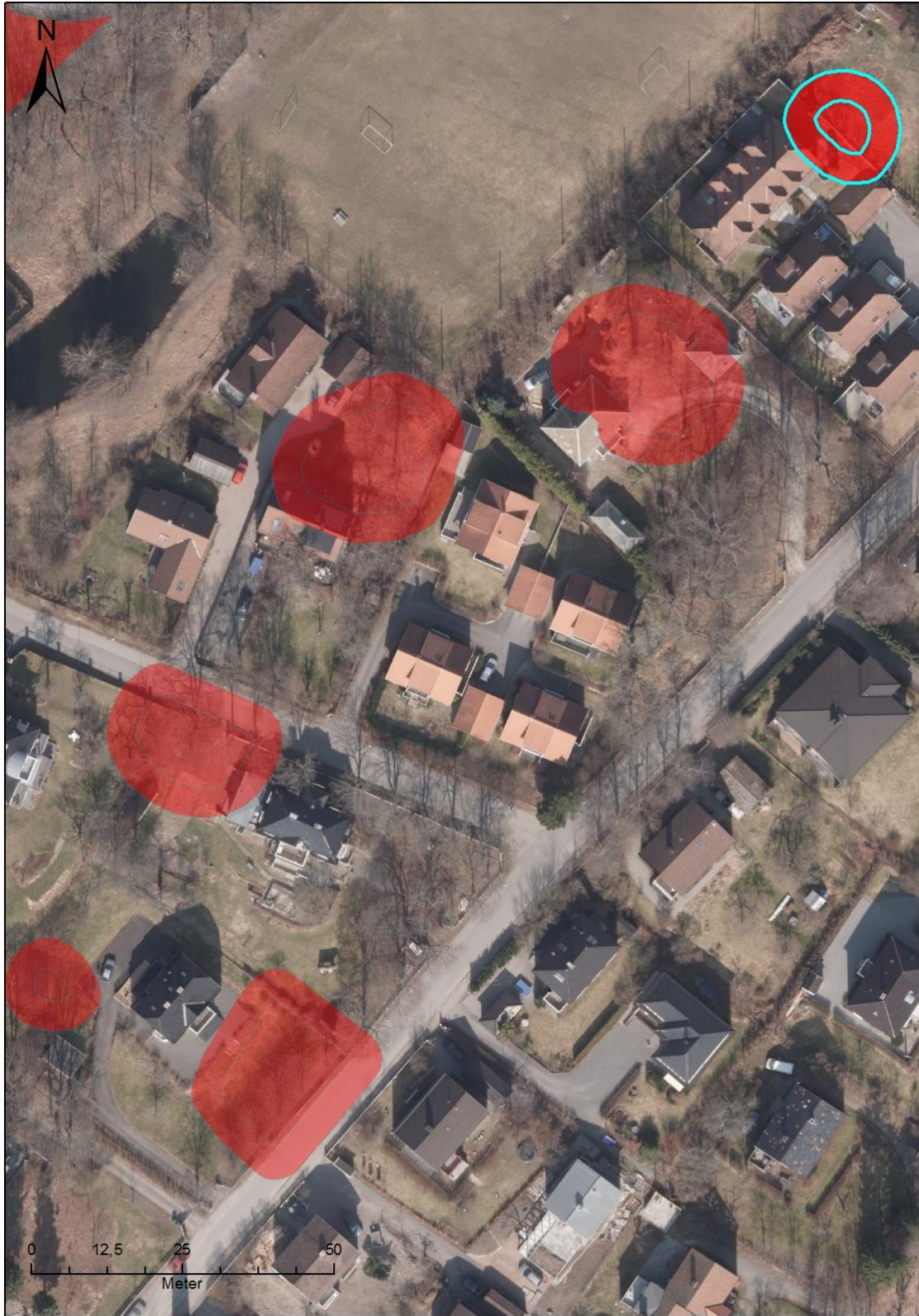
Karta 3. Lokalisering i Norge

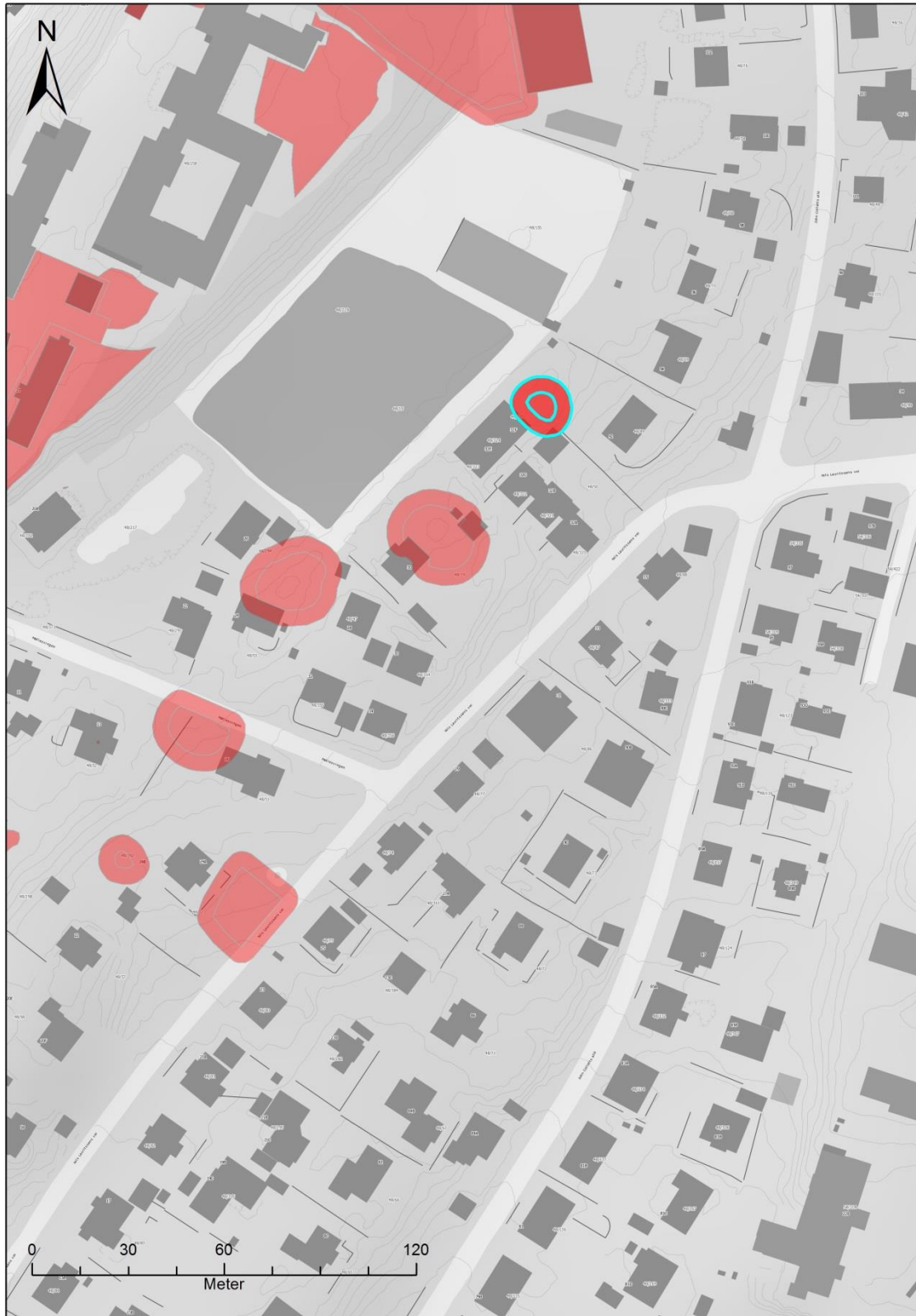
Karta 4. Flygfoto.

Karta 5. Flygfoto, nærområdet.

Karta 6. Översiktskarta.

